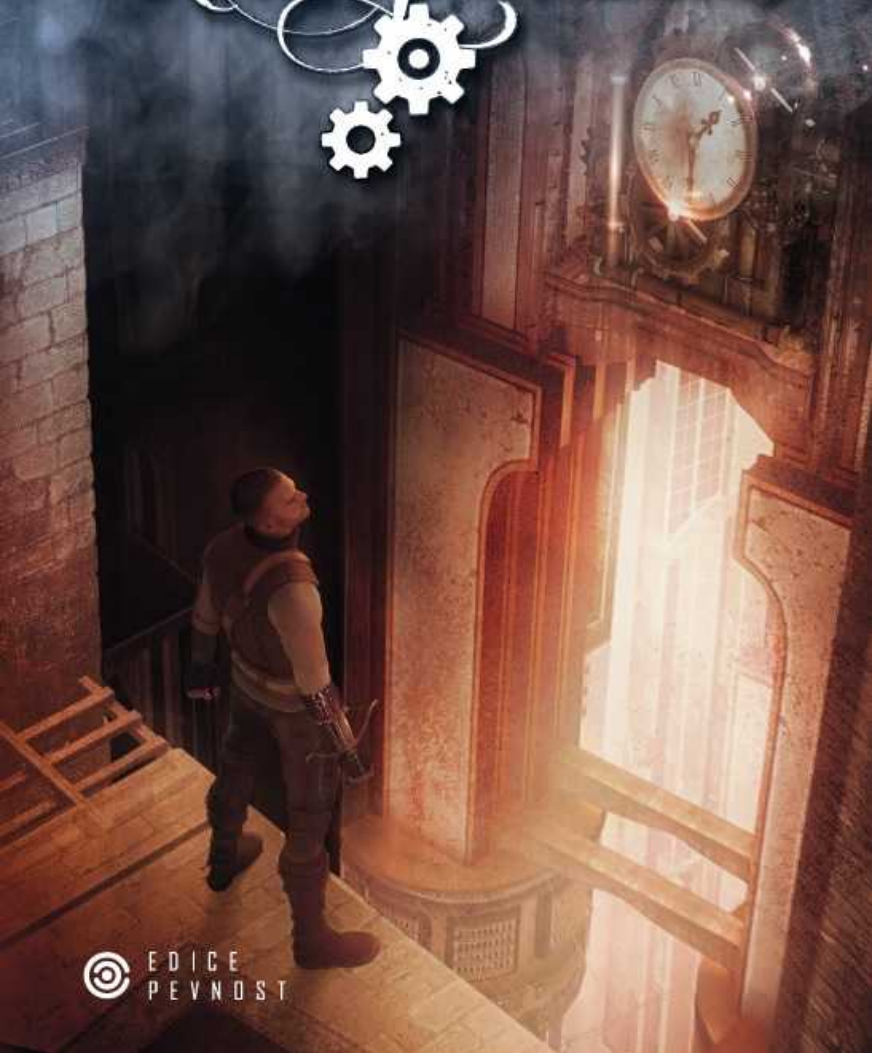

Lukáš Vavrečka

Mesopotamis

EDICE
PEVNOST

EDICE PEVNOST

Lukáš Vavrečka

Mesopotamis

FANTASTICKÁ
ÉPOCHA

Copyright © Lukáš Vavrečka, 2018
Maps © Lukáš Vavrečka, 2018
Cover Illustration © Žaneta Kortusová, 2018
Cover Art © Lukáš Tuma, 2018
Czech Edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2018

ISBN 978-80-7557-127-4 (print)

ISBN 978-80-7557-554-8 (ePub)

ISBN 978-80-7557-555-5 (mobi)

ISBN 978-80-7557-556-2 (pdf)

Cínoví vojáčky

Pokrok nelze zastavit. Čím víc snahy lidstvo vynaloží na jeho potlačení, tím bujněji bude vzkvétat. Praktiky potlačující pokrok jsou, jestliže mají být účinné, vždy násilnější než pokrok sám a vyžádají si mnohem více obětí. Nezáleží na tom, do jakého stadia se pokusíme navrátit vývoj lidské civilizace, vše se odehraje znovu, ne nepodobným způsobem a mnohem rychleji než předtím, jelikož lidstvo již má tu zkušenost.

Když vám právě tato slova prakticky od dětství vštěpuje otec vašeho otce, můžete se spolehnout, že se jednoho dne ocitnete mimo zákon.

V mém případě to ani netrvalo dlouho. Nešlo zrovna o prkotinu a rozhodně jsem si nedal záležet, aby se to neopakovalo. Vždycky jsem si ale dokázal spočítat rizika, a hlavně jsem uměl rychle běžat.

Bylo něco po páté, když se za mnou prašnou ulicí vydalo několik hlídačů. V tu chvíli jsem právě nestál o pozornost, natož o to, aby mě prohledali. Takže jsem upaloval.

Vzduch byl suchý a horký. Písek mi skřípal pod nohama. Místní se mátožně ploužili rušnou Vteřinou a já se mezi nimi proplétal.

Hlídači byli jako vždycky ve výhodě. Jim se do cesty nikdo nepletl. Měli obušky a respekt. Já neměl nic. Leda tak kus cínového drátu a o ten tu zrovna jaksi šlo.

Hodlal jsem se nepozorovaně ukrýt do nějaké úzké uličky nebo krámu, jenže tu správnou skulinu pořád ne a ne zahlédnout.

Vyběhl jsem po prkenné rampě na úroveň prvního patra a podél zdi z nepálených cihel se řítil kupředu k nejbližšímu nadzemnímu potrubí pro parní poštu. Tam jsem smykem zabrzdil, několika skoky překonal vzdálenost mezi sousedícími budovami, až potrubí z legované oceli zazvonilo. Středem jednoduchého oblouku jsem vlétl do dvora, kde několik staříků prodávalo lněný damašek a pokuřovalo hašiš.

Získal jsem čas. Hlídači v černých pláštích, s kulkami a brýlemi proti prachu zatím oběhli stavbu nejbližší uličkou plnou hokynářů a beden s datlemi, čočkou, ořechy a fénickým tabákem.

Před vstupem na viadukt jsem stihl kolo cínového drátu zastrčit za opasek a ohnout tak, abych ho za běhu nevytratil. Mohlo ho být dobrých pět, možná šest metrů. Takže takových pět šest měsíců, i kdyby u mě nenašli nic jiného. Těžko bych jim namluvil, že vyrábím cínové vojáčky. Hlídači jsou důslední, čapli by mě a poručili mi, abych je odvedl k sobě. Celý krám by obrátili naruby, jenom aby

zjistili, na co potřebuji zrovna takovýhle parádní drát. Ten, co ho vyvezl i s hromadou suti na roh Pětačtyřicáté soustředné, musel být blázen, nebo měl strach ho za slušné peníze prodat na černém trhu.

Hnal jsem se dál přes viadukt napříč Padesátou minutou Šesté hodiny, nad sebou akorát zabedněné okenice a pět pater fasády. Tři sáhy pode mnou se ve vyhloubeném koridoru rozjížděl řetězový vlak. Na ochozu jsem seběhl schody a seskočil na jednu z kabin. Odkutálek jsem se k okraji a jen taktak, že jsem se zachytil onýtované hrany. Parou poháněné soukolí roztáčelo smyčku tažného řetězu. K němu upevněný vlak si to i s cestujícími lomozil Aramejským distriktem směrem k Davidovu lokomočnímu okruhu a dál do středu, k Babylónu. Pořád ale ne dost rychle.

Z uličky vyběhli hlídači a seskočili na kabiny takových dvacet sáhů za mnou. Ksaku!

Zvedl jsem se a prchal po směru jízdy. Dvakrát nebo třikrát jsem zalehnul, když vlak projížděl pod prkenným přemostěním, a hned jsem zase běžel dál. Po oblých, zaprášených střeších vozů se mi smýkaly podrážky. Přeskakoval jsem z jedné na druhou, až mi noha sjela úplně a já spadl mezi vnější plášť kabiny a stěnu koridoru. Výčnělky pís-kovce mi šeredně sedřely záda. O to víc jsem se tiskl k železnému vozu, abych neutřil další zásah.

„Otevřete!“ křičel jsem dovnitř úzkým okýnkem. Na druhé straně se krčila vyděšená rodinka se dvěma syny.

„Dělejte, otevřete!“

Ale jejich hubený a zpocený otec se rozhodl jinak. Místo aby vzal za kliku a uvolnil průchod visícímu nešťastníkovi, dodal si odvahy a zul si sandál. Protáhl ho šterbinou a začal mě s ním bázlivě odstrkovat, jako by mu hrozilo, že ho pokoušu. Samozřejmě, že se bál. Bál se, aby se do něčeho nezapletl. Neměl jsem mu to za zlé. Svým způsobem jsem mu rozuměl.

Počítal jsem, že ti tři nahoře mi co nevidět šlápnou na prsty. Nezbyvalo než se pustit v některé z příčných chodeb pro vykládání pošty. Viděl jsem to zhruba takhle: Jestli skočím včas, pořádně sebou mrsknu o kamennou stěnu a nažeru se prachu. Možná si nic nezlomím a poběžím dál. Tohle tělo už ustálo lecjakou ránu, takže proč ne rovnou ránu do zdi. Kdybych se ale pustil pozdě, táhla by mě hrana kabiny jako hadrovou panenku ještě dobrou míli, než by na zastávce ohledali, co ze mě zbylo.

Risknul jsem to a skočil. Tupý úder. Bolest.

Hlava byla nejspíš celá, rameno trochu krvácelo. Po chvíli jsem popadl dech a ohmatal si žebra. Na schodišti byly ženy ve splývavém čádu. Blížily se ke mně a vystrašeně halekaly, sice arabsky, ale s tak úděsným kurdským přízvukem, že jsem nerozuměl ani slovo. Mlčky jsem je odstrčil a drápal se po schodech nahoru.

Budou mě hledat, říkal jsem si. Mrzáka, nebo cáry, to jim chvíli zabere. Protáhl jsem se arkádou kolem jedné z kováren a za rohem vklouznul

do vchodu sklepní čajovny. Do nosu mě udeřil těžký a nasládlý pach opia.

Spoléhal jsem na to, že sem po mně pátrat nepůjdou. Majitelé čajoven obchodovali s ledasčím a tak měli celkem slušné prostředky. A velitelé hlídek by přišli o svou pravidelnou apanáž, kdyby se jejich muži rozhodli neobcházet tyhle podniky obloukem. Nicméně až zjistí, že se neválím v koridoru, budou mě hledat po okolí. S trochou štěstí budu ale tou dobou už dávno v trapu.

Domů jsem se doplahočil krátce po šesté odpoledne. Odhrnul jsem závěs, který odděloval hodinářský krám od mého skromného příbytku, a rozhlédl se. Zdálo se, že Adaja už byla pryč. Na posteli zůstala akorát rozestlaná přikrývka. Okenice byly zabeďněné. Správně. Rovnou jsem zakleknul k vědru. Voda zbyla ještě z předešlého dne. Podařilo se mi stáhnout ze sebe šněrovací košili a omýt si odřeniny.

„Čekala jsem na tebe,“ ozval se hlas za mými zády a já v úleku málem všechnu vodu rozlil.

Neřekl jsem nic. Obyčejně jsem nic neříkal. Adaja si zvykla. Mluvit se má, když je proč. Na to, aby spolu mohli dva lidé tu a tam sdílet obytný prostor, jíst spolu, souložit a prát si svršky, si toho podle mého názoru mnoho říkat nemusejí. Adaja to pochopila. A nebála se. Ani mlčení, ani mne. Což z ní vzhledem k tomu, co všechno se mnou bylo v nepořádku, dělalo světici.

Když viděla, jak vypadají moje záda, povzdychla si. Pak se sehnula, aby mi z rány vydrhla písek.

„Proč jsi tu zůstala?“

„Co?“

„Co kdyby mě hledali a našli tě tady?“

„Nějak bych se vymluvila.“

„Nevěřili by ti.“

„Tak ať.“

Mlčel jsem.

„Příště odejdu,“ konstatovala po chvíli, když mi donesla poslední pšeničnou placku. Kousek si utrhla, zbytek podala mně.

Jedl jsem a díval se na ni.

„Usnula jsem.“

Neříkal jsem nic.

„Když jsem se probudila, dostala jsem strach. Chtěla jsem vědět, že jsi v pořádku. Tak jsem počkala.“

Ticho. Přezvykoval jsem. V jedné ruce jsem svíral zbytek placky, druhou se pokoušel odšněrovat a zout si boty. Adaja si ke mně klekla a pomohla mi.

Bosé nohy jsem natáhl před sebe a úlevně zahýbal prsty. Všemi dvanácti.

„Mám jít?“

Pořád jsem nic neříkal. Slunce, přestože jeho západ měl teprve přijít, pomalu sklouzlo za hranu protějšího domu, oranžovo zlaté pruhy světla na kamenné podlaze pohltily stíny. Místnost potměněla.

Adaja se opřela do kolen, vstala a tiše odešla.

Za nějakou chvíli jsem za ní zarazil petlici a vrátil se do kouta, kde ležela špinavá rohož. Na zakrytí poklopu jsem nic lepšího jsem neměl. A ani mít nemohl, pokud jsem nechtěl působit nápadně.

Aramejský a Mittanský distrikt pořád ještě patřily mezi sice nejrozlehlejší, zato ale nejchudší části městského státu. Zatímco v Akkadském a Urtarském distriktu se nosily fraky z nejlepší bavlny, brokátové vesty a kůží se nešetřilo, dál na západ a jihozápad lidi většinou neměli na víc než jednu jutovou košili a jeden pár bot.

Na padesáté míli od Davidova lokomočního okruhu to ještě zdaleka nebylo tak špatné, jelikož tady poušť teprve začínala. Ale jistota je jistota: Místo tkaného koberce jsem měl pouze starou rohož a pod ní víko stlučené z prken. To zakrývalo vchod do... řekněme většího hrobu. Alespoň tak byla ta díra v zemi hluboká.

I s úlovkem toho dne jsem po dřevěném žebříku slezl až dolů do dílny.

Následující dvě hodiny jsem se za pomoci plamene olejové lampy věnoval pomalému nahřívání cínového drátu a zatahování kontaktů mezi manipulátorem, jednoduchým dynamem, přepínačem a děrovací jehlou. To celé dvakrát. Dvakrát soustava pro vysílání a přijímání telegrafické zprávy. Nyní byly úhledné dřevěné kufříky s telegrafními strojky připravené k expedici. Každý v ceně tako-

vých pět set rijálů na černém trhu, anebo taky pět let, kdyby je u někoho hlídači našli. Pro mne jako výrobce by to bylo možná doživotní.

Za mládí mého dědečka bych byl to, čemu se říkalo hacker. Ale od počátku analogového věku, tedy už jedenadevadesát let, znamenal jakýkoliv jiný způsob dálkové komunikace než pomocí klasické pošty nebo kryptexových depeší prakticky totéž, co velezrada.

Ano, byl jsem velezrádce. A ve své geografické oblasti patrně ten nejlepší, za což mohla hlavně dědečkova výchova, jeho důkladné znalosti elektro-techniky a moje následné vyučení se hodinářem.

Bohužel, nebo naštěstí, se toho nějak dopátrala i žena jménem Sariah, pro kterou jsem dělal tuhle zakázku. Předání dle domluvy mělo proběhnout zítra. Opět u orloje na Maialeském náměstí. Tisíc rijálů za dva telegrafní přístroje připravené k napojení na dosud zachovalou podzemní komunikační síť. To už byly jinačí cínoví vojáčky. Stačilo mít představu, kde kopat.

Tenká cívka papíru ve stroji vsazeném do stěny dílny se začala trhaně otáčet. Elektromagnetem ovládaný mechanismus děroval papírovou pásku. Jenže bylo moc brzy. Kish tohle spojení před jedenáctou večer nikdy nepoužíval.

Kufříky jsem postavil stranou. Nářadí jsem naskládal zpět do vestavěné skříně, zavřel ji, zvedl olejovou lampu a nahnul se k pásce s tušením, že něco... něco je setsakramentsky v nepořádku.

nasli me / ber vsechno a utec

Do háje!

Vzhledem k tomu, jak krátký vzkaz poslal, museli být blízko a Kish zastavil dynamo, aby se neprozradil. Jestli se do dvaceti minut znovu neozve, je po všem.

Ticho. Pomalu a obezřetně, abych nepřeslechl příchod nové zprávy, jsem vynášel to nejnutnější z dílny nahoru a skládal do velké hodinářské truhly na dvou kolech. Jestli se slídlilové dovtipí, že mají hledat hodináře, budu s touhle bednou nenápadný jako dáma v růžové burce. Navíc slídlilové, to nebyli hlídači, ale cvičení žoldáci, kteří ve službách režimu plnili jediný účel: Najít a zlikvidovat. Výjimečně proběhl mezi první a druhou fází úkolu ne zcela humaní výslech zajatce. Bohužel nic lepšího než tuhle truhlu jsem neměl. Čili nezbývalo než doufat, že budu mít štěstí a na žádného z nich nenarazím.

Zajímalo mě, co všechno u Kishe doma mohlo slídlily přivést na mou stopu. Tedy kromě podzemního spojení, které je prakticky nemožné vysledovat, pokud nechcete rozkopat půl distriktu. *Ten kluk na něco zapomněl, něco nezničil. Ale co já vím, třeba bylo všechno jinak.*

Ve čtvrt na dvanáct v noci jsem nabil jednoduchý statický generátor a nastavil hodinový strojek, aby v očekávanou chvíli spustil elektrický výboj. Uvolnil jsem ventil tlakové nádrže se svítiplynem, opustil dílnu a přiklopil víko.

Celých šest minut nato, když jsem noční ulicí vlácel zbytek živobytí směrem k jižní hraně Náměstí Svobody, otrásl blokem vysokých cihlových budov mohutný výbuch.

Ticho a čas analogového věku

Jestliže jsem si z toho, co mě dědeček učil, něco málo odnesl, bylo to vědomí, že lidstvo nezadržitelně spěje k pokroku i zkáze zároveň. A pak také, že věcem, ať už jsou, jaké jsou, se má nechat volný průběh, jinak bude všechno o dost horší.

Když jsme spolu zůstali sami, on bez syna a snachy, já bez rodičů, vyprávěl mi mnoho příběhů. Já jim naslouchal a nechával se unášet velikostí a magií těch významných událostí lidských dějin, které ještě pamatoval. Navracel se čtyřiašedesát let zpátky, do časů, kdy mu nebylo víc nežli mně. Zvláště pak k poslednímu dni digitálního a zároveň prvnímu dni analogového věku, kdy se na východním cípu Náměstí Svobody shromáždilo víc než dvanáct milionů povstalců a utečenců, aby slavili nástup nového věku.

Mezi nimi i Armin Baars, tak se otec mého otce jmenoval. Byl synem nizozemských obchodníků, kteří stejně jako obyvatelé desítek jiných zemí našli útočiště v gigantickém městském státě, budovaném z kamene a nepálených cihel, který příznačně nazvali Mesopotamis.

Za centrum původního pevnostního města si totiž jeho obyvatelé vybrali ruiny válkami vybombar-

dovaného Bagdádu, na jehož základech pak vznikl takzvaný Nový Bagdád. Ten se později stal součástí řídicího centra, Babylónu. Po jeho obvodu následně přibývala mohutná zástavba, a to takovou rychlostí, že Mesopotamis již padesát let před koncem digitálního věku přerostlo přes hranice úrodného meziříčí Eufratu a Tigridu a na počátku analogového věku pokrývalo území od pohoří Zagros na severovýchodě po poušť Nafúd na jihozápadě.

Onoho prvního dne analogového věku, jemuž se dodnes říká Den ticha, zaznělo poslední veřejné vysílání pro masu. Poslední vysílání pro pravděpodobně největší masu, jaká se kdy v historii lidstva ocitla v jeden čas na jednom místě. Tehdy, říkal dědeček, když projev skončil, bylo poslední zařízení umožňující zvukový přenos, stejně jako všechny ostatní stroje napájené elektrickou energií, odpojeno. Generátory elektrického proudu byly zničeny.

Zavládlo ticho.

Odtud získal onen převratný den své jméno.

Následná komunikace už probíhala pouze ústně. Od člověka k člověku. Nebo formou depeší, pro něž se desítky let budovala síť poštovních potrubí napříč celým městem.

Pamatuji si, že jsem si nedokázal představit, jak moc musel být dědečkův věk odlišný, jelikož ten náš jsem nepovažoval za právě nehlukný. Mé dětství i dospívání provázely neutichající lomy řetězových vlaků, mechanických orlojů a chrámů vydechujících páru a saze.

„Vyprávěj mi o tom tichu, dědo,“ škemral jsem, choulil se pod ovčí kožešinu a její pach se mi vrýval do vzpomínek, stejně jako náhlý noční chlad po rozpáleném dni, tolik charakteristický pro pouštní distrikty. Dědeček mě uložil ke spánku a zhasil knot olejové lampy, jelikož olej byl drahý a my museli šetřit.

„Dobře, ale pak už budeš spát, slibuješ?“ ujišťoval se.

O necelých šest let později zemřel na rozedmu plic a mně možná příliš pozdě začalo docházet, že v jeho slovech nebyla láska k novému věku. Ne. Bylo to varování.

Nyní mi bylo pětatřicet a za sebou jsem táhl velkou truhlu plnou hodinářského náradí a součástek, které podepíralo falešné dno. Pod ním leželo papírem obalené mé tajemství, dva telegrafní kufríky a spousta, spousta jednoduché, po domácku vyrobené elektrotechniky.

K cíli zbývalo ještě několik mil. Někde v půli cesty mezi centrem městského obvodu Ukhaidir, kde stála starobylá pevnost, dnes sloužící coby vězení, a Davidovým lokomočním okruhem, mi začaly docházet síly. Noc byla chladná, měl jsem hlad, žízeň, byla mi zima, a navíc mě už hodnou chvíli někdo sledoval.

Víc než hodinu se za mnou táhl jako stín. Prozrazoval ho jenom písek a jeho ustavičné skřípění pod podrážkami bot.

Sešel jsem z jedné ze Vteřin, dlouhých rovných ulic natažených od Davidova okruhu k okraji, a proplétal se i s truhlou uzounkými, spleťitými uličkami mezi domy uvnitř bloků, procházel jsem pod viadukty a potrubím, křížoval dvorky, schovával se v podloubí a pokoušel se neztratit směr. Vedl jsem svého pronásledovatele nocí a stále ho neztrácel. Až těsně před návratem na rovnou trajektorii jedné ze Vteřin jsem se zastavil a náklad nechal stát na místě. Rozhlédl jsem se. Nikde nikdo. Ticho. Jen vzdálený monotónní hluk strojů a soukolí, vycházející ze zdejšího chrámu.

Zul jsem si boty a opatrně si to našlapoval zpět k arkýři. Za ním se nacházel další průchod do dvora. Tam jsem na chlápka vyskočil a dřív, než se mohl uhnout a rozběhnout se do temnot, jsem ho chytil pod krkem.

„Dost, dost!“ žadonil chraplavě. „Nic nemám! Nech mě být!“

„Proč mě sleduješ?“ sykl jsem na něj. Držel jsem ho u zdi, pravačku napřaženou proti jeho náhle poněkud stařeckému obličejí.

„Mám hlad,“ sípal muž otevřenými ústy s křivými, zkaženými zuby a brada pokrytá šedým plnovousem se mu chvěla.

„To máme všichni,“ odsekl jsem.

„Nech mě být, nic nemám, ani jídlo, ani peníze.“

„A co je tohle?“ vytáhl jsem mu z kapsy měkký, poloprázdný váček a zamával mu s ním před nosem.

„Ne! Neber mi to, to je všechno, co mám!“

Ani jsem váček nemusel rozvazovat, stačilo přičichnout. Tabák, a ne zrovna dobrý.

„Nechám tě na pokoji, když mě nebudeš sledovat. Ale jestli tě za sebou ještě jednou uvidím...,“ přitlačil jsem na hrtan a pěst přiblížil k jeho očím.

„Nebudu, přísahám,“ chrčel.

Pustil jsem ho. Sesul se k zemi. Mrsknul jsem po něm tabákem a otočil se zpět.

Má truhla stála, kde jsem ji nechal. Ještě několikrát jsem se ohlédl, ale stařík už odvahu nesebral.

Pokračoval jsem v cestě po Vteřině ještě dobré dva bloky, než jsem mohl definitivně zastavit. Bylo právě půl šesté ráno. Za okamžik začne svítat.

Za dřevěnými okenicemi černo. Přítel Hanif ještě spal. S ním pravděpodobně i jeho žena a děti. Jenže já neměl na vybranou. Slabě jsem zabušil na dveře a pak vyťukal svoje jméno. Tuhle binární šifru Hanif dobře znal. Za okamžik už jsem zaslechl šramocení klíčů.

Skulina ve dveřích se rozevřela.

„Co se stalo?“

„Dostali Kishe.“

Přítel uvolnil bezpečnostní řetěz a vpustil mě dovnitř. Skřípění kol mého zavazadla po kamenné zemi probudilo Hanifovu ženu Gulab a následně i děti zahrabané do zvířecích kožešin. Hanif za mnou pokradmu vyhlédl do ulice a opět zavřel.